

Ályktanir aðalfundar SSA 2018

Ályktanir byggða- og atvinnumálanefndar

Samningur um sóknaráætlun

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar fyrri ályktanir um nauðsyn þess að ríkisvaldið leggi umtalsvert meira fé til samningsins frá öllum ráðuneytum sem koma að sóknaráætlun. Það er forsenda þess að markmið samningsins náist. Veruleg ástæða er til að hafa áhyggjur af afdrifum mennta- og menningarmála og því mikla faglega starfi sem unnið hefur verið í þessum málaflokki ef ekki verður bætt úr. Einnig er brýnt að hið opinbera mæti þeim umsýslukostnaði sem leiðir af kröfum ríkisins til landshlutanna.

Flutningskerfi raforku

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar nauðsyn þess að Landsnet og Rarik styrki flutningskerfi raforku. Undanfarin ár hefur óstöðugleiki og skortur á orku háð atvinnuuppbyggingu og starfsemi fyrirtækja sem reiða sig á raforku á Austurlandi. Aðgangur að þriggja fasa rafmagni er afar mikilvægur þáttur í atvinnuuppbyggingu hinna dreifðu byggða. Brýnt er að samnýta framkvæmdir við lagningu ljósleiðara og þriggja fasa rafmagns í dreifbýli.

Fundurinn hvetur Byggðastofnun til að hraða vinnu við gerð þjónustukorts, sem er verkefni í nýrri byggðaáætlun, er sýni með myndrænum hætti aðgengi landsmanna að þjónustu hins opinbera og einkaaðila. Slíkt kort mun án efa leiða fram með óyggjandi hætti þá veikleika í grunnþjónustu sem er að finna á Austurlandi.

Jöfnun húshitunarkostnaðar

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur stjórnvöld til að koma á jöfnun húshitunarkostnaðar, sérstaklega með tilliti til þess að 10% íbúa landsins búa við skert búsetuskilyrði af þessum sökum.

Búseturöskun í dreifbýli

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 lýsir þungum áhyggjum af stöðu sauðfjárbúskapar sem leitt hefur til búseturöskunar. Mikilvægt er að markviss þróunar- og rannsóknarstarfsemi eigi sér stað til að styrkja búsetu innan viðkomandi svæða.

Sjávarútvegur

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 telur mikilvægt að stjórnvöld tryggi að sjávarútvegur, einn undirstöðuatvinnuvega Austurlands, búi við stöðugleika og skýra framtíðarsýn. Mikilvægt er að allri opinberri gjaldtöku sé stillt í hóf svo hún hamli ekki uppbyggingu greinarinnar.

Fiskeldi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 leggur áherslu á mikilvægi þess að skapa heilbriggt og hvetjandi umhverfi fyrir fjölbreytta

atvinnuuppbyggingu í fjórðungnum. Fiskeldi getur orðið ein af burðarstöðum atvinnulífs á Austfjörðum og þarf líkt og aðrar atvinnugreinar starfsumhverfi sem er skýrt og stöðugt til langs tíma. Mikilvægt er að opinbert eftirlit, leyfisveitingar og umsóknarferli sé skilvirkt og gagnsætt og byggji á bestu fánlegu upplýsingum.

Ferðapjónusta

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur stjórnvöld til að einfalda stjórnsýslu ferðamála. Ríkið þarf að tryggja sveitarfélögum fjármagn til að sinna þeim verkefnum sem þeim eru falin, t.a.m. markaðssetningu landshlutans, upplýsingaveitu fyrir ferðamenn og uppbyggingu innviða. Sú ákvörðun yfirvalda, sem fram kemur í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar, að láta gistináttgjaldið renna alfarið til sveitarfélaga, er mikilvægt fyrsta skref í þá átt. Fundurinn ítrekar mikilvægi þess að framfylgt verði stefnu stjórnvalda um dreifingu ferðamanna og opnun annarra fluggátta inn í landið.

Skógrækt

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur stjórnvöld til að auka framlög til skógræktar þannig að mögulegt verði að standa við skuldbindingar varðandi plöntun og umhirðu nytjaskóga sem og að gera nauðsynlega skógarplöntuframleiðslu mögulega. Stuðningur við skógrækt er byggðaaðgerð en einnig sérlega áhrifarík leið til að tryggja að Ísland geti mætt skuldbindingum sínum í loftslagsmálum.

Ráðstöfun ríkisjarða

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 bendir á að jarðir í eigu opinberra aðila, ríkisjarðir og þar á undan þjóð- og kirkjujarðir, hafa um aldir gegnt veigamiklu hlutverki í landbúnaði og byggðapróun á Íslandi. Aðgengi að ábúðarjörðum er mikilvæg nýliðun í landbúnaði, enda ljóst að erfitt er að hefja búskap með kaupum á bújörð. Ekki er ásættanlegt að bújörðum verði skipt þannig að húsakostur, þar með talið öll útihús bújarðanna, verði skilin frá landi þeirra. Með því er stofnað til óvissu um nýtingu eignanna sem bújarða til framtíðar.

Bent er á þá skilgreiningu jarðalaga að lögbýlisréttur merkir í lögunum sérhverja jörð sem hefur þann húsakost og það landrými eða aðstöðu að unnt sé að stunda þar landbúnað eða aðra atvinnustarfsemi og var skráð í jarðaskrá ráðuneytisins 1. desember 2003. Jafnframt er vísað til þess að VII. kafli jarðalaga og ábúðarlög nr. 80/2004 fjalla með almennum hætti um ráðstöfun ríkisjarða til ábúðar og réttindi og skyldur ábúenda og eigenda jarða. Það er óeðlilegt að íslenska ríkið gangi fyrir með skiptingu og ráðstöfun jarða, sem virðast hafa það að markmiði að fara í kringum almennar reglur laga.

Uppkaup jarða

Aðalfundur lýsir yfir þungum áhyggjum af stórfelldum uppkaupum á jörðum og hvetur stjórnvöld til að móta strax regluverk í samræmi við það sem þekkist m.a. á Norðurlöndunum.

Ályktanir mennta- og menningarmálanefndar

Menningarmiðstöðvar

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 harmar að ár eftir ár skuli menningarmiðstöðvar á Austurlandi, lykilstofnanir í austfirsku menningarlífi, vera fjársveltar. Það stendur starfi þeirra og framþróun fyrir þrifum og stöðugt ríkir óvissa um rekstrarforsendur.

Ein af meginforsendum jákvæðrar íbúabróunar er að tryggja sem jafnast aðgengi að menningu eins og fjallað er um í nýrri byggðaaáætlun.

Jafnframt er lögð áhersla á að samstarf við þjóðmenningarstofnanir verði þróað áfram og eft.

Fundurinn skorar á mennta- og menningarmálaráðherra að gefa út skýra stefnu um framtíð og stöðu menningarmiðstöðva á Austurlandi.

Varðveisla menningarminja

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur ríki og sveitarfélög til þess að huga betur að menningarverðmætum í héraði og tryggja sem best að mikilvægum menningarminjum verði ekki raskað. Menningartengd ferðaþjónusta vex stöðugt í landshlutanum. Fornleifaskráning og varðveisla menningarminja eru mjög þýðingarmiklir þættir í uppbyggingu þessarar vaxandi atvinnugreinar sem og að tryggt sé að sögulegar heimildir glattist ekki, því þarf að tryggja verkefnum, á borð við fornleifauppgröft í Stöðvarfirði, nægt fjármagn. Mörg tækifæri felast í verkefnum um verndarsvæði í byggð og í átaki stjórnvalda um friðlýsingar. Brýnt er að tryggð verði fjármögnun þeirra.

Starfsemi RÚV á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á RÚV ohf. að tryggja öfluga fréttamiðlun landshlutans í samræmi við markmið byggðaaætlunar. Þrátt fyrir yfirlýsingar um eflingu þjónustu á Austurlandi, hefur raunin orðið önnur. Styrkja þarf öfluga fréttabjónustu og dagskrárgerð í landshlutanum og bæta við fullu stöðugildi starfsmanns sem hefði einnig það hlutverk að nýta nýja möguleika í fjölmiðlun svo sem gerð hlaðvarps þátta.

Menntun á framhaldsskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 lýsir áhyggjum af stöðu framhaldsskóla á Austurlandi. Fundurinn leggur áherslu á að skólarnir fái tækifæri til að þróa starfsemi sína til að mæta þeim áskorunum sem fylgja rekstri fámennra skóla í dreifðum byggðum s.s. með þróun Fjarmenntaskólans og samstarfi við framhaldsfræðsluna. Mikilvægt er að á Austurlandi bjóðist fjölbreytt nám sem stenst samanburð við það besta sem gerist og að stofnunum landshlutans verði gert kleift að vinna saman að mótun þjónustu í samræmi við menntunarþarfir íbúa á Austurlandi. Tryggja þarf skólunum fjármagn sem gerir þeim þetta kleift.

Þá er ekki síður mikilvægt að á Austurlandi sé boðið upp á nám sem tengist fjölbreyttum möguleikum svæðisins. Sérstaklega er brýnt að sem fyrst verði lokið við endurskoðun námskrár verknáms og að til hliðsjónar verði haft þjóðhagslegt mikilvægi þess.

Háskólamenntun og rannsóknir

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar fyrri ályktanir um að verulega hallar á Austurland í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum ríkisins. Þetta er algjörlega óviðunandi og fundurinn krefst þess að aðstaða Austurlands verði sambærileg við það sem gerist í öðrum landshlutum. Fjarlægðir milli byggðakjarna og erfiðar samgöngur kalla á dreifða þjónustu. Hlutfall háskólamenntaðra á Austurlandi er töluvert undir landsmeðaltali. Það er því ekkert sem rökstyður að Austurland þurfi minna fé til þessara mála en aðrir landshlutar heldur þvert á móti. Fundurinn fagnar því skrefi sem stigið hefur verið að stofna formlega Rannsóknasetur Háskóla Íslands á Egilsstöðum. Skorað er á stjórnvöld að auka hlut Austurlands í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum hins opinbera t.d. með því að fjölga opinberum rannsóknatengdum störfum á svæðinu m.a. með samstarfi við Austurbrú og háskólana.

Fundurinn leggur áherslu á að mennta- og menningarmálaráðuneytið komi að uppbyggingu Háskólaþess Austfjarða og bindur vonir við að vel takist til.

Fjarnám á háskólastigi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á ríkisvaldið að sjá til þess að fyrsta gráða á háskólastigi sé skilgreind sem grunnþjónusta. Fundurinn fagnar þeirri áherslu sem fram kemur í nýrri byggðaaætlun um fjölbreytt framboð námsleiða í fjarnámi. Jafnframt er skorað á háskólastigið að móta sér skýrari stefnu varðandi fjarnám og fjölga þeim námsleiðum sem í boði eru s.s. í grunnnámi og endurmenntun á háskólastigi. Skipulagi þess verði þannig háttað að það sé raunhæfur kostur fyrir nemendur. Nemendur nýta sér í síauknum mæli möguleika til að stunda fjarnám í heimabyggð. Því skorar fundurinn á ríkisvaldið að veita auknum fjármunum til Austurbrúar til að tryggja aðstöðu og stuðning sem auðveldar þessum nemendum að sækja nám hér á landi og erlendis.

Framhaldsfræðsla

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á stjórnvöld að auka möguleika fólks á vinnumarkaði til að sækja sér endurmenntun heima í héraði. Nauðsynlegt er að grunnfjárveiting til framhaldsfræðslunnar hjá Austurbrú tryggi að til staðar sé dreifð þjónusta og nám í samræmi við þarfir íbúa um allt Austurland. Þá er áriðandi að reglur um fjárveitingar til íslenskukennslu fyrir innflytjendur taki mið af landfræðilegum aðstæðum og ólíkum þörfum byggðarlaga. Vakin er athygli á þeirri staðreynd að reglur um lágmarkspáttökufjölda í námshópum er hamlandi fyrir þessa starfsemi á Austurlandi og veldur því að ekki er hægt að sinna henni sem skyldi.

Lýðháskóli

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á mennta- og menningarmálaráðherra að flýta vinnu við gerð frumvarps til almennrar löggjafar um lýðháskóla á Íslandi í samræmi við samþykktu þingsályktun Alþingis frá 2. júní 2016. Markmið löggjafarinnar verði eins og segir í tillögunni að gera lýðháskóla að viðurkenndum valkosti í menntun sem njóti lagalegrar umgjarðar og stuðnings hins

opinbera. Á Seyðisfirði starfar lýðháskóli á listasviði, LungA skólinn, sem hóf starfsemi árið 2014. Nauðsynlegt er að tryggja lagalega og fjárhagslega umgjörð starfseminnar.

Stoð- og grunnþjónusta leik- og grunnskóla

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 leggur áherslu á mikilvægi þess að stoðþjónusta leik- og grunnskóla á svæðinu verði eflað. Fundurinn beinir því til stjórnar Skólaskrifstofu Austurlands að leita leiða, í samráði við fulltrúa fræðslu- og félagsþjónustusviða sveitarfélaganna og HSA, til að fjölga úrræðum sem skólafundum, nemendum og forráðamönnum standa til boða.

Jafnframt er nauðsynlegt að Samband íslenskra sveitarfélaga og menntamálastofnun vinni saman að miðlun þekkingar og bestu aðferða við kennslu tvítyngdra nemenda, á íslensku og móðurmáli nemanda.

Verk- og starfsnám á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 beinir því til stjórnar að koma á samstarfi við Samtök atvinnulífsins og mennta- og menningarmálaráðuneytið um að Austurland verði tilraunaverkefni í uppbyggingu í verk- og starfsnámi. Samstarfi verði komið á í gegnum Austurbrú, Verkmenntaskóla Austurlands, Menntaskólann á Egilsstöðum og Handverks- og hússtjórnarskólann á Hallormsstað. Tilgangur verkefnisins er að standa vörð um og auka fagmenntun í verk- og starfsnámi, sem og að koma á auknu framboði á lögbundnum styttri námsbrautum í starfsnámi. Nám sem hægt er að aðlagða að einstaklingnum sjálfum í tengslum við atvinnulíf og innviði Austurlands.

Fundurinn fagnar því að Handverks- og hússtjórnarskólinn á Hallormsstað hefur fengið tækifæri til áframhaldandi þróunar náms í skólanum og til að laga það að námskrá framhaldsskóla. Námið er hagnýtt og nýtist sem undirstaða fyrir fjölbreytt nám í matvælagreinum, þjónustu og sköpun. Skorað er á mennta- og menningarmálaráðuneytið að taka regluverk gagnvart minni sérhæfðum skólaeiningum til endurskoðunar.

Söfn og fornminjar

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur mennta- og menningarmálaráðuneytið og Alþingi til að beita sér fyrir breytingum á þjóðminjalögum svo að meginreglan verði sú að fornminjar séu til sýnis í þeim landshluta sem þær finnast. Ábyrgðarsöfnum í hverjum landshluta verður að tryggja fjármagn til þess að varðveita og sýna slíka muni.

Ályktanir umhverfis- og samgöngunefndar

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 vekur athygli á að undanfarin ár hafa nýframkvæmdir og viðhald vega á Austurlandi verið í algjöru lágmarki. Það er fagnaðarefni að auka eigi fjármuni til samgöngumála. Nauðsynlegt er að hlutur Austurlands verði ekki fyrir borð borinn og horft til þess hve rýr hlutur Austurlands hefur verið á síðustu árum.

Fundurinn skorar á Alþingi að stórauka fé til framkvæmda í samgöngum þannig að stefnt verði að því að hlutfall fjárveitinga til málaflokksins verði að lágmarki 2% af vergri þjóðarframleiðslu. Enginn einn málaflokkur er jafn þýðingarmikill fyrir landshlutann, hvort heldur er með tilliti til byggðapróunar, öryggis- og atvinnumála, þ.m.t. ferðapjónustu, heilbrigðisþjónustu eða samkeppnisstöðu. Nauðsynlegt er að fjármögnun gildandi samgönguáætlunar sé tryggð þannig að landsmenn geti treyst því að henni verði fylgt. Fundurinn skorar á stjórnvöld að við gerð næstu samgönguáætlunar verði gert stóráttak í samgöngumálum.

Jarðgangagerð

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar mikilvægi þess að tengja byggðir á Austurlandi með samgöngum til þess að rjúfa vetrareinangrun og efla framtíðarmöguleika svæðisins sem eins atvinnu- og þjónustusvæðis. Tryggja verður, á fjárlögum næsta árs, fjármagn til jarðganga undir Fjarðarheiði á milli Fljótsdalshéraðs og Seyðisfjarðar, sem er forgangsverkefni í jarðgangagerð á Austurlandi. Aðstæður í samgöngumálum til og frá Seyðisfirði á vetrum eru algjörlega óviðunandi, í því samhengi er rétt að minna á að Seyðisfjörður er landamæragátt að áfangastaðnum Austurlandi.

Þá þarf að ráðast í rannsóknir sem fyrst á gangakostum á milli Norðfjarðar og Seyðisfjarðar um Mjóafjörð. Lögð er áhersla á að við uppsetningu samgönguáætlunar og gerð fjárlaga verði jarðgangagerð og rannsóknir vegna þeirra fjármagnaðar með sérstökum hætti þannig að aðrar mikilvægar framkvæmdir í samgöngumálum landshlutans dragist ekki sökum fjárskorts.

Næstu verkefni í jarðgangagerð á Austurlandi eru göng til að tengja annars vegar Borgarfjörð og hins vegar Vopnafjörð við miðsvæðið.

Þjónusta, nýframkvæmdir, umferðaröryggi og viðhald

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 telur það skipta höfuðmáli að vetrarþjónusta á öllum vegum landshlutans geri fólki kleift að sinna atvinnu, menntun og öðrum erindum innan svæðis án vandkvæða og með sem minnstri fyrirhöfn. Þá verður að tryggja sem best aðgengi, og þar með öryggi allra íbúa á svæðinu, að umdæmissjúkrahúsi og Egilsstaðaflugvelli.

Ekki er síður mikilvægt að staðið verði við þær nýframkvæmdir í landshlutanum sem undirbúnar hafa verið síðustu ár og áratugi og komnar voru á samgönguáætlun. Heilsársvegur yfir Öxi er forgangsverkefni í nýframkvæmdum í vegagerð. Þá ber að fagna áframhaldandi framkvæmdum í Skriðdal. Sérstaklega er mikilvægt að hraða lagningu bundins slitlags til Borgarfjarðar eystri. Þá þarf að hefja uppbyggingu á þjóðvegi 1 í sunnanverðum Fáskrúðsfirði og víðar.

Í ljósi aukins umferðarþunga m.a. vegna ferðamanna, er óboðlegt að ekki sé gætt sérstaklega að umferðaröryggi, hvort heldur er við nýframkvæmdir eða viðhald samgöngumannvirkja. Malarvegir á borð við Upphéraðsveg um Fell, efri Jökuldal, Jökulsárhlíð og um Hellisheiði sem og Hlíðarveg eru óboðlegir. Tryggja verður öryggi á vegaköflum inn og út úr landshlutanum, t.a.m. á milli Vopnafjarðar og Þórshafnar og Djúpavogs og Hornafjarðar, s.s. í Hamarsfirði.

Mikilvægt er að við gerð nýrrar samgönguáætlunar verði gerð áætlun um umferðaröryggi eftir ákveðnum viðmiðum líkt og gert er víða erlendis.

Setja verður byggingu nýrrar brúar yfir Lagarfljót við Egilsstaði í forgang framkvæmda við brúargerð á landinu og ráðast í átak til að fækka einbreiðum brúm í landshlutanum.

Almenningssamgöngur

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 lýsir yfir þungum áhyggjum af stöðu almenningssamgangna á Austurlandi. Ný lög um farþega- og farmflutninga eiga að tryggja lagalegt umboð til aksturs en óvíst er að þau tryggi möguleika landshlutasamtaka til reksturs almenningssamgangna.

Brýnt er að ráðuneyti samgöngu- og sveitarstjórnarmála axli ábyrgð á kostnaði vegna málaferla sem Samband sveitarfélaga á Austurlandi stendur í vegna forsendubrests samnings og ógnar fjárhagslegum grundvelli sambandsins.

Austurland ljósleiðaravætt

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar það sanngirnismál að allir íbúar landsins, hvort sem þeir búa í þéttbýli eða dreifbýli, eigi kost á ljósleiðaratengingu sem stenst nútímakröfur. Fjármunir til framkvæmda eru ekki í samræmi við þær áherslur, væntingar og markmið sem samþykkt hefur verið. Tryggja verður nauðsynlegt fjármagn til framkvæmdanna og horfa til byggðasjónarmiða við forgangsöröðun þeirra. Þeirri leið að etja sveitarfélögum saman við úthlutun fjármuna er mótmælt. Það er ófrávíkjanleg krafa að ríkisvaldið gegni hlutverki sínu að tryggja grunnþjónustu í fjarskiptum.

Flugsamgöngur

Egilsstaðaflugvöllur – önnur fluggátt inn í landið

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur hið opinbera að tryggja áfram öflugt fjármagn til flugþróunarsjóðs sem ætlað er að styðja flugrekstraraðila sem hyggja á flug til áfangastaða utan stór-Reykjavíkursvæðis. Mikilvægt er að áfram verði tryggt fjármagn til sjóðsins. Aðeins þannig sýnir hið opinbera í verki vilja sinn til að opnaðar verði aðrar fluggáttir inn í landið með öflugum stuðningi og í því samhengi verði Ísavia sett eigendastefna þannig að allir millilandaflugvöllir landsins sitji við sama borð hvað varðar uppbyggingu og viðhald.

Sumarið 2016 var haldið uppi millilandaflugi á milli London og Egilsstaða og reynslan sýnir að Egilsstaðaflugvöllur stendur fyllilega undir slíkri starfsemi. Áfram verði unnið af fullum þunga að markaðssetningu Egilsstaðaflugvallar af hálfu hagsmunaaðila, s.s. fyrirtækja í ferðaþjónustu, Ísavia, ríkis og sveitarfélaga á Austurlandi. Jafna verður aðstöðu flugrekstraraðila til kaupa á eldsneyti, hvar sem er á landinu.

Flugþjónusta og öryggi

Aukin flugumferð til og frá Íslandi krefst þess að ríkisvaldið tryggi nægjanlegt fjármagn til uppbyggingar þannig að Egilsstaðavöllurinn standist kröfur um aukið þjónustustig, öryggi vegna hugsanlegra náttúruhamfara og hlutverk vallarins sem varaflugvallar. Sérstaklega þarf að horfa til framkvæmda við flughlöð, aðflugsljós og endurnýjun á bundnu slitlagi. Tryggja þarf aðstöðu fyrir útgerð þylusveitar Landhelgisgæslunnar á Egilsstaðaflugvelli.

Fundurinn skorar á ríkisvaldið að tryggja fjármuni svo setja megí upp nauðsynleg aðflugsljós á Norðfjarðarflugvelli svo hann geti betur sinnt hlutverki sínu gagnvart sjúkraflugi.

Innanlandsflug

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 vekur athygli á mikilvægi innanlandsflugs fyrir landshlutann. Skilgreina verður innanlandsflug sem almenningssamgöngur þannig að flugfargjöld verði á viðráðanlegu verði og lækkuð um helming, svo íbúar landshlutanna geti nýtt sér þjónustuna. Verðlagning innanlandsflugs rýrir búsetukosti Austurlands. Horfa á til hinnar svokölluðu skosku leiðar við niðurgreiðslu hins opinbera á flugfargjöldum, mikilvægt er að ráðherraskipaður starfshópur um rekstur flugvalla innanlands skili álit sem fyrst. Áfram er lögð áhersla á áætlunarflug til Vopnafjarðar með tengiflugi við Akureyri og mikilvægt er að veita áfram nægjanlegu fjármagni til viðhaldsframkvæmda á Vopnafjarðarflugvelli.

Leita verður lausna til framtíðar um staðsetningu Reykjavíkurflugvallar í Vatnsmýrinni sem taki mið af þeirri staðreynd að stór hluti landsmanna þarf að sækja nauðsynlega þjónustu til höfuðborgarinnar með flugsamgöngum, m.a. heilbrigðisþjónustu.

Hefja verður framkvæmdir við uppbyggingu samgöngumiðstöðvar við Reykjavíkurflugvöll til að tryggja samþættingu allra samgangna innanlands.

Hafnir

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 leggur áherslu á að haldið verði áfram að styrkja hafnarframkvæmdir í samræmi við 24. gr. hafnarlaga og tryggðar verði auknar fjárveitingar til Hafnabótasjóðs. Sérstök áhersla verði lögð á að treysta hlutverk ferjuhafnarinnar á Seyðisfirði sem landamæragáttar að áfangastaðnum Austurlandi.

Umhverfismál

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar nauðsyn þess að aðildarsveitarfélögin hugi að sameiginlegum áherslum í umhverfismálum m.a. hvað varðar svæðisáætlun um meðferð úrgangs og friðlýsingu svæða sem til þess eru fallin. Brýnt er að ríkisvaldið leggi til mun meiri fjármuni til uppbyggingar á friðlýstum svæðum, þannig að sveitarfélög sjái sér í ríkara mæli hag í því að taka að sér umsjá og rekstur slíkra svæða. Samhliða friðlýsingu er mikilvægt að vinna verndar- og stjórnunaráætlanir fyrir slík svæði svo þau séu í stakk búin til að taka við auknum ferðamannastraumi og ágangi. Þá er skorað á Umhverfisstofnun að tryggja aukna landvörslu á friðlýstum svæðum á Austurlandi.

Fráveitur

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 telur brýnt að umhverfis- og auðlindaráðherra ljúki endurskoðun reglugerðar um fráveitur sem allra fyrst. Þá hvetur fundurinn Samband íslenskra sveitarfélaga til að taka upp viðræður við ríkisvaldið um leiðir til að ljúka frágangi á fráveitum með fullnægjandi hætti, svo sem með því að fella niður virðisaukaskatt af fráveituframkvæmdum sveitarfélaga og auknum fjárveitingum frá ríkisvaldinu.

Loftgæði

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 telur mikilvægt vegna aukinnar umferðar flutninga- og skemmtiferðaskipa í hafnir landsins að stjórnvöld flýti

vinnu sem miðar að því að tryggja bestu mögulegu loftgæði í íslenskum höfnum og lögsögu.

Mikilvægt er að orkustefna stjórnvalda styðji við atvinnu- og byggðastefnu í landinu og að jafnræðis sé gætt á milli landshluta varðandi innviði orkukerfisins. Hafa skal landshlutasamtök með í ráðum við gerð loftslagsáætlunar.

Ofanflóðavarnir

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar mikilvægi þess að ríkisvaldið heimili fjármögnun framkvæmda sem tengjast ofanflóðavörnum í samræmi við áætlanir Ofanflóðasjóðs og sveitarfélaga enda er fjármagn fyrir hendi í Ofanflóðasjóði. Sérstaklega er mikilvægt að haldið verði áfram með þá áfanga sem þegar eru á áætlun svo og undirbúningi frekari framkvæmda. Fundurinn skorar á yfirvöld að endurskoða áhættumat að loknum framkvæmdum á ofanflóðavörnum á byggð neðan slíkra varna.

Skipulag haf- og strandsvæða

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 leggur áherslu á að tryggja sveitarfélögum skipulagsvald strandsvæða. Þó svo stigið hafi verið það skref í skipulagsmálum haf- og strandsvæða að stofna til Svæðisráðs telur fundurinn að skipulag fjarðanna eigi að vera á forræði sveitarfélaga rétt eins og önnur landsvæði innan sveitarfélagamarka.

Stjórn vatnamála

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á ríkisvaldið að tryggja með öflugum fjárframlögum að unnt verði að halda áfram vinnu við innleiðingu laga um stjórn vatnamála og eftirfylgni alþjóðasamninga með hagsmuni náttúrunnar og atvinnulífs að leiðarljósi.

Refa- og minkaveiðar

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á ríkisvaldið að leggja aukið fjármagn til sveitarfélaga vegna nauðsynlegra refa- og minkaveiða. Kostnaður vegna veiðanna leggst mjög misþungt á sveitarfélög og oft fellur mikill kostnaður á fámenn en landstór sveitarfélög. Mikilvægt er að samræma greiðslur til veiðimanna innan landshlutans. Fundurinn telur endurgreiðslur á virðisaukaskatti til sveitarfélaganna vegna veiðanna verði að koma til framkvæmda eigi síðar en um komandi áramót.

Ályktanir allsherjar- og samstarfsnefndar

Málefni aldraðra

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á ráðherra velferðarmála að vinna náið með sveitarfélögum að skipulagi þjónustu við aldraða. Málefni aldraðra verða sífellt umfangsmeiri, öldruðum fer fjölgandi og er umsjón þess málaflokks að mörgu leyti best komin í höndum sveitarfélaganna, að því gefnu að honum fylgi nægt fé. Hér er um mikilvæga nærþjónustu að ræða, mikil skörun er í núverandi þjónustu og mikilvægt að samfella sé í henni á vegum ríkis og sveitarfélaga.

Grundvallaratriði er að ábyrgð hlutaðeigandi sé skýr, nægt fjármagn fylgi verkefninu og kröfur um þjónustu séu kostnaðarmetnar fyrirfram.

Jafnframt skorar fundurinn á stjórnvöld og Samband íslenskra sveitarfélaga að vinna að eflingu þjónustu sem veitt er í heimahúsum með samhæfingu félagsþjónustu og heimahjúkrunar auk dagþjónustu og að fjármagn verði tryggt til verkefnisins.

Aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Fljótshéraði 7. og 8. september 2018 fagnar þeim skrefum sem tekin hafa verið af hálfu HSA í geðheilbrigðismálum á árinu. Engu að síður blasir við að mikið fjármagn vantar í þennan málaflokk, en lýðheilsuvísar Landlæknis benda til þess að staða geðheilbrigðismála á Austurlandi sé mjög alvarleg. Bæta þarf samvinnu sveitarfélaga á svæðinu og HSA með það að leiðarljósi að íbúar sem á þjónustu þurfa að halda fái úrlausn sinna mála. Tryggja þarf að kostnaður við heimsóknir til sjálfstætt starfandi sálfræðinga sé sambærilegur og hjá öðrum sérfræðingum heilbrigðiskerfisins. Fundurinn fagnar þeirri áherslu sem er á aðgengi að geðheilbrigðisþjónustu í nýrri byggðaáætlun og hvetur hið opinbera að flýta sem kostur er vinnu við þetta mikilvæga verkefni.

Verkaskipting heilbrigðiseftirlits sveitarfélaga og eftirlitsstofnana á vegum ríkisins

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á ríkisvaldið að marka þá stefnu að Umhverfisstofnun og Matvælastofnun verði breytt í stjórnsýslustofnanir og dregið úr eftirlitshlutverki þeirra. Heilbrigðiseftirliti verði falið sem mest af eftirlitsverkefnum á grunni reglugerða og leiðbeininga. Heilbrigðisfulltrúar eru sérfræðingar í eftirliti og geta sinnt eftirlitsverkefnum í nærumhverfi sínu á hagkvæman hátt. Stjórnvöld þurfa að nýta betur mannauð og aðstöðu sem er til staðar í landshlutanum í stað þess að senda starfsmenn landshorna á milli með ærnum tilkostnaði frá miðlægum stofnunum. Fundurinn mótmælir harðlega þessari meðferð fjármuna og minnir á að í nýrri byggðaáætlun er gert ráð fyrir að hið opinbera hugi að dreifingu starfa á sínum vegum.

Efling heilbrigðisþjónustu

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á yfirvöld velferðar- og fjármála, Alþingi og ríkisstjórn Íslands að efla þá heilbrigðisþjónustu sem nú er veitt í landshlutanum og að bætt verði úr þar sem þjónusta er ekki viðunandi. Í því samhengi er einkar mikilvægt að leggja áherslu á eftirfarandi þætti:

- a) Umdæmissjúkrahús Austurlands verði eftir og geti sinnt bráða-, sérfræði- og fæðingarþjónustu allan ársins hring.
- b) Heilsugæsla í nærumhverfi verði tryggð enda er hún einn mikilvægasti grunnþáttur í þjónustu við íbúa, ekki síst á jaðarsvæðum, þar sem samgöngur eru erfiðar.
Lögð verði sérstök áhersla á eflingu frumgreininga í bráðatilvikum.
- c) Efla þarf verulega þjónustu sem veitt er í heimahúsum með aukinni þjónustu félagsþjónustunnar sem og heimahjúkrunar auk dagþjónustu. Leita þarf sérstakra leiða til að mæta þörfum einstaklinga og stuðla að því að þeir geti sem lengst búið á heimaslóðum.
- d) Afar brýnt er að fjármagn til reksturs hjúkrunarrýma taki mið af rekstri þeirra. Rekstur margra hjúkrunarrýma er erfiður og framtíð þeirra því í uppnámi. Þá er

- jafnframt mikilvægt að tryggja fjármagn til byggingar nýrra hjúkrunnarrýma þar sem þeirra er þörf og breytinga á eldri hjúkrunnarrýmum til gildandi viðmiða.
- e) Tryggja verður fjármagn í sjúkraflutninga á Austurlandi og taka tillit til landfræðilegra aðstæðna í landshlutanum.
 - f) Þá ítrekar fundurinn fyrri kröfur um að hluti þyrlusveitar landhelgisgæslunnar verði staðsettur á Egilsstaðaflugvelli, til að tryggja öryggi íbúa landshlutans.

Málefni einstaklinga með heilabilun

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á stjórnvöld og Samband íslenskra sveitarfélaga að vanda vel til verka við gerð heildstæðrar stefnu í málefnum einstaklinga með heilabilun. Þjónusta í héraði er mikilvæg því mikið álag getur verið á einstakling með heilabilun að þurfa að sækja greiningu og ráðgjöf um langan veg, ekki síst ef til vistunar kemur.

Lögreglustjóraembættið á Austurlandi og embætti Sýslumannsins á Austurlandi

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á stjórnvöld að standa við fyrirheit um að efla hin nýju sýslumanns- og lögreglustjóraembætti með flutningi verkefna og tryggja þeim fjármagn til að sinna lögbundnu hlutverki sínu í þessum víðfeðma landshluta. Nefna má að umferð vex stöðugt, ferðamönnum fjölgar og um leið hefur umfang hálendisgæslu aukist. Fjármagn hefur ekki fylgt auknum umsvifum og nú er svo komið að sýslumannsembættið getur ekki mannað afgreiðslur sínar með viðunandi hætti og er það óásættanlegt.

Aðstaða lögreglunnar á Seyðisfirði

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 ítrekar fyrri áskoranir til dómsmálaráðherra að sjá til þess að farið verði í byggingu lögreglustöðvar á Seyðisfirði. Fundurinn minnir á að á Seyðisfirði er landamærastöð og því er mjög brýnt að bæta aðstöðu lögreglunnar strax.

Tekjustofnar

sveitarfélaga

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 telur mikilvægt að renna styrkari stoðum undir tekjustofna sveitarfélaga. Útgjöld þeirra hafa vaxið og verkefnum fjölgað, en tekjur ekki fylgt þeirri þróun. Nýjasta dæmið eru ný persónuverndarlög. Mikilvægt er að sveitarfélög fái aukna hlutdeild í heildarskatttekjum samfélagsins. Því beinir fundurinn því til stjórnvalda og Sambands íslenskra sveitarfélaga að flýta vinnu við að styrkja almennan tekjugrundvöll sveitarfélaga svo þau geti sinnt lögbundnu þjónustuhlutverki sínu. Þá njóti sveitarfélög tekna af nýtingu náttúruauðlinda, meðal annars með hlutdeild í veiðigjöldum og skatttekjum af orkuframleiðslu, dreifingu raforku og gjöldum á erlenda ferðamenn. Þá lítur aðalfundurinn svo á að í samræmi við stjórnarsáttmála komi gistináttgjalld til sveitarfélaga þegar á næsta ári.

Stjórnsýsluleg staða landshlutasamtaka sveitarfélaganna

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 fagnar skipan nýs starfshóps um stjórnsýslulega stöðu landshlutasamtaka sveitarfélaga. Ljóst er að auknum verkefnum, sem landshlutasamtökunum hefur verið falið að sinna, fylgir mikil

ábyrgð og því er nauðsynlegt að staða þeirra sé skýr. Fundurinn væntir þess að hópurinn skili tillögum sem fyrst.

Byggðatenging skattkerfisins

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 hvetur ríkisvaldið til að hefja vinnu við að aðlaga skattkerfið með byggðapróun í huga. Horft verði til sambærilegs fyrirkomulags erlendis t.d. í Noregi þar sem tekið er tillit til fjarlægða og þjónustustigs byggðanna.

Húsnæðismál

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 skorar á stjórnvöld að undirbúa aðgerðir í húsnæðismálum sem henta landsbyggðunum betur en þær sem felast í núverandi húsnæðislöggjöf. Aðgerðirnar þurfa að vera sveigjanlegar og til þess fallnar að greiða fyrir uppbyggingu íbúðarhúsnæðis í þeim landshlutum sem búa við skekktaðar forsendur vegna byggingarkostnaðar, markaðsverðs og fjármögnunar.

Skilgreining dreifbýlis og þéttbýlis

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 brýnir fyrir stjórnvöldum að bregðast við dreifbýlisskilgreiningu Rarik þannig að hún verði í samræmi við gildandi skipulag viðkomandi sveitarfélaga. Núverandi mörk dreifbýlisgjaldskrár RARIK virðast sett niður með tilviljanakenndum hætti og jafnræðis ekki gætt. Raforkulögin fela ekki í sér heimild til að telja skipulagt þéttbýli sem dreifbýli og fella undir dreifbýlisgjaldskrá, enda er það fyllilega eðlilegt að iðnaðarsvæði liggi fjarri íbúabyggð og sú aðstaða viðurkennd í þéttbýlisskilgreiningu Hagstofu Íslands. Jafnframt hvetur fundurinn til þess að hið opinbera taki afstöðu til þess hvernig kostnaður við húshitun verði jafnaður með byggðasjóðarmið í huga.

Þjóðgarðastofnun og málefni Vatnajökulspjóðgarðs

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 leggur áherslu á mikilvægi þess að áfram verði unnið að uppbyggingu Vatnajökulspjóðgarðs í samræmi við þá stefnu sem lagt var upp með í upphafi og að stjórnsýsla þjóðgarðsins verði vistuð á starfssvæði hans. Hugmyndir að nýju fyrirkomulagi varðandi skipulag yfirstjórnar allra þjóðgarða á landsvísu mega ekki tefja þessa uppbyggingu. Jafnframt tekur fundurinn undir afstöðu Sambands íslenskra sveitarfélaga um frumvarp til laga um hina nýju Þjóðgarðastofnun.

Atvinnuþróunarsjóður

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 samþykkir að leggja niður Atvinnuþróunarsjóð Austurlands frá næstu áramótum og fela stjórn að ganga frá því að leysa sjóðinn upp og ráðstafa eignum hans ef einhverjar eru. Stjórn SSA hefur farið með stjórn sjóðsins síðustu þrjú ár. Atvinnuþróunarsjóður hefur einungis farið með tvö verkefni sem samþykkt voru af sveitarfélögum á starfssvæði SSA til þriggja ára, markaðssetningu Egilsstaðaflugvallar og fjárhagslega endurreisn Austurbrúar. Um komandi áramót eru þau þrjú ár liðin. Því er samþykkt að leysa upp sjóðinn enda breyttir tímar og fleiri möguleikar til að sækja um styrki til atvinnuuppbyggingar og nýsköpunar heldur en þegar til hans var stofnað í upphafi.

Stjórnunarfyrirkomulag SSA og samstarf við Austurbrú

Aðalfundur SSA haldinn á Hallormsstað 7. og 8. september 2018 felur stjórn SSA að hefja viðræður við hagaðila Austurbrúar um breytt fyrirkomulag á stjórnun SSA og Austurbrúar með það að leiðarljósi að ná fram sömu markmiðum um skilvirkni og ábyrgð og millipinganefnd hefur lagt upp með, svo sem að SSA og Austurbrú falli undir sömu stjórn. Skili slíkar viðræður tilætluðum árangri skal boða til aukaaðalfundar SSA eigi síðar en 31. janúar 2019 þar sem niðurstöður viðræðna verða lagðar fram til formlegrar afgreiðslu.

Skili slíkar viðræður ekki tilætlaðum árangri skal stjórn SSA framkvæma tillögur millipinganefndar sem fram koma í skýrslu nefndarinnar frá ágúst 2018. Tillögurnar fela í sér að ráða skuli starfsmann SSA og gera starfslýsingu fyrir hann, samþykkja nýtt skipurit fyrir SSA og koma á föstu vinnulagi vegna samráðsfunda með framkvæmdastjóra Austurbrúar. Jafnframt felur aðalfundur stjórn að gera samninga við Austurbrú um skrifstofuhald og þau önnur verkefni sem Austurbrú eru falin fyrir milligöngu SSA.